

Is uw dorp of wijk in de toekomst nog leefbaar?

Maken Groningers zich zorgen over de toekomst van hun dorp of wijk? Door allerlei ontwikkelingen staat de leefbaarheid in de provincie Groningen onder druk. Welke invloed heeft dit op de toekomstperceptie van inwoners? Dit feitenblad laat zien hoe Groningers de toekomst van hun eigen buurt of dorp zien en wat voor Groningers de belangrijkste aspecten zijn voor het herstellen en leefbaar houden van de eigen woonomgeving. In totaal hebben bijna 2.000 panelleden verspreid over de provincie Groningen hun mening hierover gegeven.

In het kort

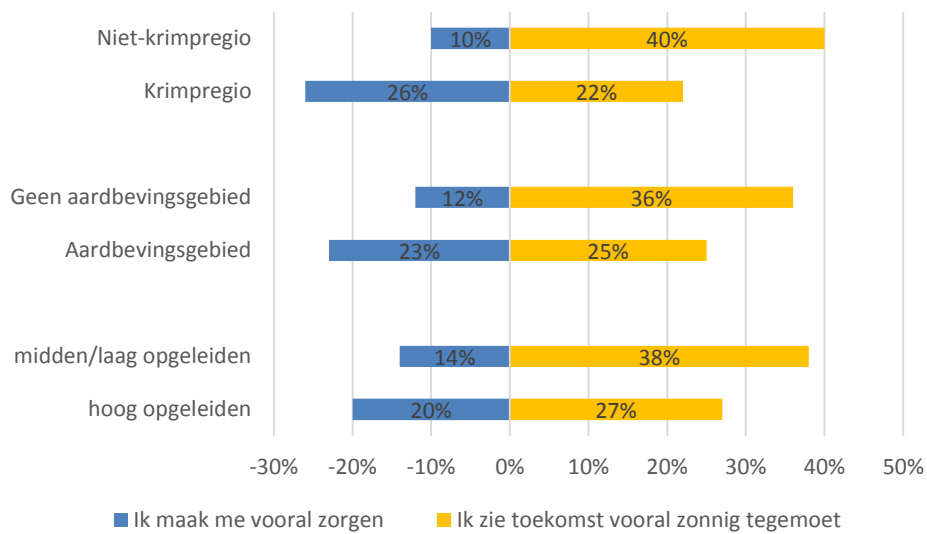
- Een op de drie Groningers ziet de toekomst van zijn of haar dorp/wijk zonnig tegemoet. 16% maakt zich vooral zorgen over de toekomst van de eigen woonomgeving.
- Circa één op de vier inwoners in het aardbevingsgebied en de krimpregio's maken zich veel zorgen over de toekomst. De voornaamste zorgen hebben betrekking op het verdwijnen van voorzieningen en de gevolgen van de aardbevingen.
- De huidige aantrekkelijke buurt en de aanwezigheid van voldoende basisvoorzieningen worden gezien als voornaamste redenen om de toekomst van de buurt positief te blijven zien.
- Mocht er extra geld beschikbaar komen om de leefbaarheid in de eigen woonbuurt te verbeteren, dan zou dit vooral besteed worden aan de inzet van alternatieve energie en verduurzaming van panden, het in stand houden van voorzieningen, het bevorderen van werkgelegenheid en het aardbevingsbestendig maken van woningen en gebouwen.

Hoe ziet u de toekomst van uw dorp of wijk?

De bevolkingskrimp en aardbevingen hebben grote invloed op de leefbaarheid in dorpen en wijken in de provincie Groningen. Dit zal vooral zo zijn in het aardbevingsgebied en in de drie krimpregio's die de provincie Groningen kent. Hoe zien Groningers in algemeenheid de toekomst van hun eigen dorp of wijk? En welke verschillen zien we tussen regio's?

Een op de drie Groningers ziet de toekomst van zijn of haar dorp of wijk zonnig tegemoet. Vooral in de niet-krimpgebieden zien we veel Groningers die de toekomst zonnig tegemoet zien (40%). Ook hoger opgeleiden (38%) en jongvolwassenen van 18-34 jaar (36%) zijn wat vaker positief over de toekomst van de eigen woonbuurt. Echter, niet iedereen is even positief. Zo maken ruim 300 panelleden zich vooral zorgen over de toekomst van hun dorp of wijk (16%). Dit zijn relatief veel inwoners in de krimpregio's en het aardbevingsgebied (11 gemeenten); meer dan een kwart van de inwoners in de krimpregio's maak zich zorgen (26%) en voor het aardbevingsgebied geldt dit voor 23% van de inwoners. Ook lager opgeleiden (20%) maken zich relatief vaker zorgen over de toekomst van hun dorp of wijk. De helft van de Groningers kijkt neutraal naar de toekomst van de eigen woonbuurt.

Figuur 1. Hoe ziet u de toekomst van uw dorp of wijk?

Zonnige toekomstverwachting vooral om

In totaal hebben 642 panelleden (33%) één of meerdere redenen genoemd waarom zij de toekomst van hun dorp of wijk zonnig tegemoet zien. De huidige *aantrekkelijke buurt of wijk* en de aanwezigheid of nabijheid van *voldoende basisvoorzieningen* wordt gezien als de voornaamste redenen om de toekomst van de directe woonomgeving positief te blijven zien. Voor panelleden uit de stad of omliggende dorpen geldt dat de nabijheid van de stad Groningen, met veel voorzieningen, veel werd genoemd als reden.

Ook de nabijheid van *natuur, rust en ruimte*, de *goede sfeer en fijne contacten* met buurtgenoten zorgen voor de zonnige toekomstverwachting. Volgens panelleden zijn er nog voldoende *plannen in ontwikkeling* voor de toekomst, zoals bijvoorbeeld uitbreidingsplannen voor levensloopbestendige woningen.

“Ik zie geen redenen tot zorg. Ik woon in een leuke buurt met prima voorzieningen. Het is een populaire wijk, waardoor de voorzieningen en waarde van de huizen behoorlijk vast staat.”

“Ik zie dat mensen meer met elkaar omgaan en dingen voor elkaar doen.”

“Ik heb geen enkel probleem met de krimp of het wegvallen van een paar voorzieningen. Ik heb een auto en dan ga ik wat verderop.”

“Ik woon erg prettig in de natuur. Het kan nog donker en stil zijn hier, dat is voor mij erg waardevol. Er zullen altijd perioden van krimp en groei zijn.”

“Ik woon in een groei-dorp, dus verwacht dat het qua voorzieningen hetzelfde blijft.”

“Je moet er zelf het beste van maken, van negatief denken en praten wordt de situatie niet beter. Wees actief en betrokken in je buurt en doe eens wat voor een ander dan komt het voor jezelf ook goed.”

Zorgen vooral over voorzieningen en aardbevingen

Ook de ruim 300 panelleden (16%) die zich zorgen maken over de toekomst hebben hun antwoord toegelicht. De voornaamste zorgen hebben betrekking op het *verdwijnen van voorzieningen* als gevolg van de bevolkingsafname. Volgens veel panelleden loopt de leefbaarheid van een dorp of wijk snel achteruit als er geen voorzieningen meer zijn, zoals een school of supermarkt. Ook de gevolgen van de aardbevingen hebben grote invloed op de leefbaarheid¹. Dit is direct zichtbaar *door leegstand, leegloop en woningschade*. Maar panelleden maken zich als gevolg van de aardbevingen ook ongerust over de gevolgen voor de *woningwaarde, verkoopbaarheid en gezondheidsklachten*. Andere zorgen die genoemd worden zijn onder andere *verpaupering* en leegstand van de woonbuurt.

¹ Zie ook: Simon, C., Haan, F. de, e.a., (2015), *Wonen en leven met aardbevingen*, CMO STAMM en Sociaal Planbureau Groningen.

“Leegloop, terugloop voorzieningen, waardedaling in het algemeen maar in het bijzonder voor aardbevingen”

“Ik maak mij zorgen over onvoldoende werkgelegenheid en opleiding voor jongeren. Tevens moeten er voldoende voorzieningen zijn voor ouderen.”

“De krimp, hieraan gekoppeld allerlei voorzieningen die het leven op oudere leeftijd ook aangenaam en plezierig houden.”

“De afname van de leefbaarheid door de aardbevings schade. Ik verwacht dat er leegloop gaat ontstaan waardoor er leegstand en verpaupering komt.”

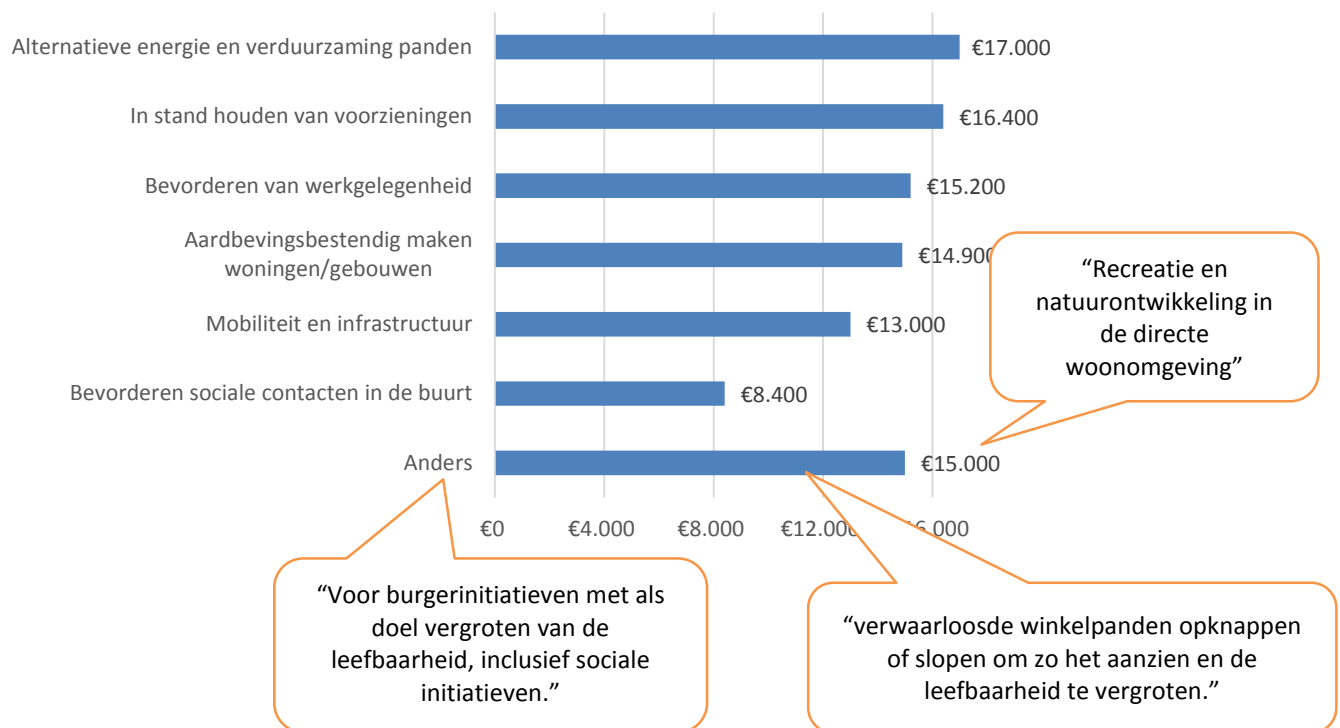
“De leefbaarheid van een dorp of wijk loopt achteruit als er geen voorzieningen zijn zoals een school of supermarkt.”

Vooraf meer geld voor duurzame energie en behoud voorzieningen

Veranderingen in de directe woonomgeving kunnen bewoners motiveren mee te denken over de toekomst van hun dorp. Op deze manier kunnen ze (dreigende) leefbaarheidsproblemen het hoofd bieden (SCP, 2015). Uit eerder onderzoek van CMO STAMM en SPG, naar het wonen en leven met aardbevingen (CMO STAMM en SPG, 2015), blijkt dat Groningers bereid zijn mee te denken over oplossingsrichtingen om de leefbaarheid in het gebied in stand te houden. Bewoners hebben destijds een breed scala aan oplossingen aangedragen die in thema's zijn gegroepeerd. Deze thema's zijn nu ook aan het Groninger Panel voorgelegd, met de vraag: Stel u heeft €100.000 te besteden om de leefbaarheid in uw dorp of wijk te verbeteren. Waaraan zou u dit geld besteden?

Mocht er extra geld beschikbaar komen om de leefbaarheid in de eigen woonbuurt te verbeteren dan geven inwoners dit vooral uit aan het stimuleren van alternatieve energie en verduurzaming van panden en het in stand houden van voorzieningen. Maar ook het bevorderen van werkgelegenheid en het aardbevingsbestendig maken van woningen en gebouwen krijgen veel geld toebedeeld.

Figuur 2. Stel u heeft €100.000 te besteden om de leefbaarheid in uw dorp of wijk te verbeteren, waar besteed u dit aan?

Een aantal panelleden heeft een aspect toegevoegd onder de categorie ‘anders, namelijk’. Hier werd vooral aangegeven dat er meer aandacht moet komen voor *natuur en milieu, sneller internet, verkeersveiligheid en aanleg van wandel- en fietspaden*. Ook de aardbevingen werden veel aangehaald. Een aantal respondenten geven specifiek aan juist geen geld te willen uitgeven aan de categorie ‘aardbevingsbestendig maken van woningen en gebouwen’. Dit is volgens hen een taak van de NAM. Wel geeft een respondent aan: “Ik zou veel mensen iets ontspannens willen aanbieden als compensatie voor alle aardbevingen. Het is behalve materieel ook een aanslag voor de gemoedsrust en geeft veel stress.”

Samenvattend

De meeste Groningers zien de toekomst zonnig tegemoet. Het aandeel inwoners dat zich zorgen maakt over de toekomst van zijn of haar dorp/wijk is het grootst in de krimpregio’s en in het aardbevingsgebied (circa 25%). Deze zorgen voor de toekomst hebben vooral betrekking op het verdwijnen van voorzieningen, verpaupering en leegstand van gebouwen en de gevolgen van de aardbevingen en gaswinning (o.a. woningschade, onverkoopbaarheid huizen, gezondheidsschade). In diezelfde regio’s wonen relatief veel inwoners (25%) die een achteruitgang in de leefbaarheid ervaren (zie feitenblad ‘Leefbaarheid en bevolkingskrimp’).

Ondanks de negatieve ontwikkelingen als gevolg van de aardbevingen en bevolkingsdaling, zien de meeste Groningers de toekomst toch neutraal of positief tegemoet. Dit zien we terug in het rapportcijfer dat panelleden geven voor de leefbaarheid in de eigen woonbuurt; gemiddeld geven Groningers een 7,6 voor de leefbaarheid. Bewoners in de krimpregio’s en het aardbevingsgebied

beoordelen de leefbaarheid iets lager (7,4), maar dit is nog steeds gelijk aan het landelijke gemiddelde (zie feitenblad 'Leefbaarheid en bevolkingskrimp').

Literatuur

Simon, C., (2015), *Burgerpeiling Woon- en Leefbaarheidsmonitor Eemsdelta*. Sociaal Planbureau Groningen. <http://sociaalplanbureaugroningen.nl/page/375/woon-en-leefbaarheidsmonitor-eemsdelta.html>

Vermeij, L. (2015). *Dichtbij Huis. Lokale binding en inzet van dorpsbewoners*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau

Sociaal Planbureau Groningen, *Leefbaarheid en bevolkingskrimp*, 2016

Informatie

Femke de Haan, 06 52589614, f.deHaan@sociaalplanbureaugroningen.nl
juni 2016

Sociaal Planbureau Groningen
www.sociaalplanbureaugroningen.nl